

RAHVUSVAHELINE KONVERENTS

KULTUURIPROBLEMAATIKA KEELTE JA KULTUURIDE ÕPETAMISEL JA ÕPPIMISEL ÜLEMAAILMASTUMISE JA INDIVIDUALISEERIMISE RISTUMISTEEL : INTERDISTSIPLINAARNE KÄSITLUS

Tallinna Ülikool, Eesti, 8.-10. mai 2008

8.-10. mail 2008. aastal toimub Tallinna Ülikooli germaani filoloogia osakonna prantsuse keele õppetooli ning Tartu Ülikooli romanistika osakonna koostöös rahvusvaheline konverents, mille keskseks teemaks on kultuuriproblematika võõrkeelte õpetamisel ning õppimisel.

Konverentsi korraldamisele aitavad kaasa CEDICLEC (Saint Etienne'i Ülikooli keelte ja kultuuride võrdleva didaktika uurimiskeskus)¹, GERFLINT (Prantsuse keele kui rahvusvahelise keele uurimiserühm)², Euroopa Sotsiaalfond (Meede 1.1, projekt nr 1.0101.0225), Prantsuse Kultuurikeskus Tallinnas ja Prantsuse Keele Õpetajate Ühing Eestis.

Konverentsi eesmärgiks on rääkida kultuuriproblematikast ajal, mil « kultuuridevaheline käsitlus » — mis viimased kolmkümmend aastat on olnud valdavaks suunaks keelte ja kultuuride õpetamise ja õppimise uurijate töödes — ei hakka mitte üksnes ilmutama oma piiratust, vaid ka varjutama valdkonna arenguvõimalusi ja nende erinevaid väljundeid.

Kaks olulist arengut on kutsunud esile palju küsimusi kultuuriproblematikast keelte ja kultuuride õpetamisel :

a) Esimene neist on seotud **kultuuriproblematika muutumisega mitmetahulisemaks**: esiteks « multikultuurilisuse » mõiste esilekerkimine « kultuuridevahelisuse (*interculturel*) » mõiste kõrvale, teisalt mõiste « kaas-kultuuriline (*co-culturel*) » kasutuselevõtmine (ühise kultuuri loomine läbi koostöö) seoses uue « aktiivõppe meetodi » rakendamisega, millel on tugev Euroopa Nõukogu toetus³.

¹ CEDICLEC, <http://cediclec.sup.fr>, « ligipääs külalistele ».

² GERFLINT, <http://gerflint.forumpro.fr/>.

³ Euroopa Nõukogu, Kultuurikoostöö Nõukogu, Hariduskomisjon, Keelte osakond, *Un cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer*. Euroopa Komisjon [Strasbourg] / Les Éditions Didier, Paris 2001, 192 lk.

b) Teiseks oluliseks arenguks didaktika jaoks on samuti juba saja-aastase ajaloo tulemusel **järk-järguline üleminek objektikeskselt lähenemisviisilt subjektikesksele** (vt konverentsi tekst)

Tänapäeval on üsna sarnaseid nähtusi võimalik esile tuua humanitaar- ja sotsiaalteaduste valdkondades, millest keele ja kultuuri õpetamise spetsialistid kultuuriproblemaatika teemadel arutledes sageli lähtuvad.

Hiljuti mitme autori koostöös ilmunud raamatu «*Les sciences sociales en mutation*» («*Sotsiaalteadused muutustes*») ⁴ sissejuhatuses asetab Michel WIEVIORKA esikohale kaks nähtust, millega sotsiaalteadustel tema arvates hetkel tuleb silmitsi seista :

– Esmalt **ülemaailmastumine**, kuid ka migratsioonilained, mis tõstavad esile idee, et enam ei tohiks vastandada « neid », kes on kaugel, « meile », kes on lähedal, sest see, mis lääne ühiskonnas oli veel hiljuti kaugel ja võõras, on tänapäeval üha enam nähtav ja tuttav.

– teisalt on tema arvates « **subjekt tõusmas oma võimsuse tippu** ».

Ka sotsioloog Jacques DEMORGON leiab, et kultuuriproblemaatika on ülemaailmastumise kontekstis vaja taas lahti mõtestada, kuna paljudes maades arutletaksegi tänapäeval just selle üle, kuidas luua tingimused maailmakultuuri ja multikultuurilisuse ühendamiseks⁵.

Artiklis, milles DEMORGON toob muu hulgas esile ka hämmastavad sarnasused kultuuriproblemaatika käsitlustes sotsioloogias ning keelte õpetamisel ja õppimisel⁶, ta peab ülimalt oluliseks ka « kaaskultuurilist » aspekti, « mida ei tohiks samas mõista valmidusena viisakusest või heast tahtest teisele vastu tulla. Vastupidi, tegemist on erakordse võimalusega *luua uusi kultuurilisi lahendusi.* »

Ülemaailmastumine tekitab küsimusi ka tõlketeoorias. 15.-17. mail 2008. aastal Montpellier's toimuva konverentsi « Tõlkimisest tõlgendamiseni kaasaegses kunstis ja humanitaarteadustes » kutses⁷ rõhutatakse, et iial varem ei ole XX sajandi inimesele kättesaadava informatsiooni hulk olnud nii suur nii erinevates valdkondades, millest tulenevalt on suurenenud ka vajadus tõlkijate ja tõlkide järele. Mainitakse ühtlasi ka individualiseerimist, kuna « sihtgruppide laialipillatuse ja nõudmiste erinevuse tõttu annavad kirjasused ja kinotööstuse ettevõtted oma finantshuvist lähtudes originaale välja väga erineval moel : tõlkides, mugandades, kohandades. »

Viimane näide on valdkonnast, mis hõlmab nii keelepoliitikat, sotsiolingvistikat kui ka kirjandust, nimelt « frankofoonia » valdkonnast. 2007. aasta mais ilmunud manifestis « Maailmakirjanduse nimel »⁸ on umbes viiskümmend kirjanikku väljendanud soovi « vabastada » prantsuse keel absoluutsest seotusest rahvusega, mis tekitas poleemikat frankofoonia ja frankofooniaga tegelevate institutsioonide hetkeolukorra üle.

Kui mõelda nüüd veel nn üleilmse inglise keele (*global english*) levimisele üldise suhtluskeelena, siis tundub, et ka keele- ja kultuuriõpetuse spetsialiste otseselt

⁴ *Complexité des cultures et de l'interculturel*, Paris, Anthropos, 2000, 332 lk (lk 5-6). Paris : Éd. Economica-Anthropos, 2005, 222 p.

⁵ WIEVIORKA Michel, « Introduction », lk. 9-21: rmt-s WIEVIORKA Michel (toim.) *Les Sciences sociales en mutation*, Auxerre : Éditions Sciences Humaines, 2007, 624 lk, internetis: http://www.scienceshumaines.com/index.php?lq=fr&id_article=15434 (consulté le 10 septembre 2007).

⁶ « Langues et cultures comme objets et comme aventures : particulariser, généraliser, singulariser », *Études de Linguistique Appliquée* n° 140, juillet-septembre 2005. Paris : Klincksieck.

Vt OIF'i kodulehekülge, <http://www.francophonie.org/oif/cellule.cfm> (viimati kasutatud 13.09.2007).

⁷ Vt. kutse internetis : <http://www.fabula.org/actualites/article19903.php> [10.09. 2007].

⁸ ehk « pigem prantsusekeelse kui frankofoonse maailmakirjanduse nimel ». Jean Rouaud & Michel Le Bris (dir.), *Pour une littérature-monde, collectif. Gallimard, mai 2007, 352 p.*

huvitavas keelekontaktide valdkonnas on jõutud ülemaailmastumise ja individualiseerimise ristteele, mille ilmingute ja tagajärgede uurimine ongi selle konverentsi eesmärgiks.

Konverentsi tutvustuse eestikeelne täisversioon on kättesaadav koduleheküljel www.tlu.ee/colloque2008est.

Teaduskomisjoni liikmed

ABOU HAIDAR, Laura, Marrakech'i Prantsuse Instituut (Maroko)
BERCHOUD, Marie (Dijoni Õpetajakoolituse Instituut (IUFM) ja Bourgogne'i Ülikool, Prantsusmaa)
CORTES, Jacques (Rouen'i Ülikool, Prantsusmaa)
DERVIN, Fred (Turu Ülikool, Soome)
FORESTAL, Chantal (Aix-Marseille' Ülikool, Prantsusmaa)
HOLTZER, Gisèle (Franche-Comté' Ülikool, Prantsusmaa)
LEPSOO, Tanel (Tartu Ülikool, Eesti)
LJALIKOVA, Aleksandra (Tallinna Ülikool, Eesti)
MONTES, Stefano (Tallinna Ülikool, Eesti)
MONTICELLI, Daniele (Tallinna Ülikool, Eesti)
PLOOM, Ülar (Tallinna Ülikool, Eesti)
PUREN, Christian (Tallinna Ülikool, Eesti, Saint-Etienne'i Ülikool, Prantsusmaa)
RICHER, Jean-Jacques (Bourgogne' Ülikool, Prantsusmaa)
SAILLARD, Claire (Prantsuse keele alase koostöö koordinaator, Prantsuse Saatkond Hiinas)
TAVERNA, Licia (Tallinna Ülikool, Eesti)
TREIKELDER, Anu (Tartu Ülikool, Eesti)
VOISIN, Bérengère (Tartu Ülikool, Eesti)

Konverentsi korraldusrühm

Tallinna Ülikooli Prantsuse keele õppetool:

LJALIKOVA, Aleksandra ; MÄND, Kateryn ; PUREN, Christian
Colloque2008@tlu.ee

Oluline informatsioon

- Konverentsi toimumisaeg ja -koht : 8., 9. ja 10. mai 2008, Tallinna Ülikool (Eesti).
- Töökeeled : prantsuse ja eesti keel. Ettekannete ja arutelude sünkroontõlge eesti keelest prantsuse keelde ja prantsuse keelest eesti keelde. Esitada võib ka inglisekeelseid ettekandeid.
- Ettepanekud kõne teema ning sisu kohta (maksimaalselt 250-300 sõna, st 2500 tähemärki) tuleb esitada hiljemalt **7. jaanuariks 2008**.
- Ettepanekud saab teha konverentsi kodulehel, www.tlu.ee/colloque2008
- Ettepanekutele vastamise tähtaeg : **28. jaanuar 2008**.

Konverentsil osalemine on tasuta nii esinejatele kui ka külalistele. Registreerumine toimub konverentsi kodulehel www.tlu.ee/colloque2008

Konverentsi materjalid ilmuvad GERFLINTi teadusajakirjas *Synergies. Pays Riverains de la Baltique*.

Konverentsi kontakt
Colloque2008@tlu.ee

Konverentsi kodulehekülg
Eesti keeles: www.tlu.ee/colloque2008est
Prantsuse ja inglise keeles: www.tlu.ee/colloque2008